Gazar byriin proliitaarinar negedegtii! — Пролетарии всех стран, соединяйтесь!

Buriaad-Mongoliin YNEN

BK (b) namiin B-M. mozkom ba B-M. resp. TK bolon yiledb. ebleliin B-M. zebleliin ɵmɵnɵɵs ɵdɵr byri niitelegdene. ✪ zilde garça baina.

1933 onii Aavgustiin 16 nii ɵdɵr

№186 (1043)

Zakika yne

Sara byriin 2 tɵk. 50 mɵngɵ 3 sariin 7 tɵk. 50 m. 6 sariin 15 tɵk. 12 sariin 30 tɵk. dugaar nezeediin yne 10 mɵngɵ

YNENII KOROONII AADRIS
Центрсоюзная 19
№телефонная: редактора 344 секретаря 323

Alas-Dorno Kizaar Zyyn Sibiiriin uriaagi ababa

KIZKOM—NƟK. LIOONOVTO

KIZGYICKOM—NƟK. BYKAATIIDA

Uriaagitanai abaabdi, mɵriicɵkɵ zyilyydiigi kylieenebdi.

Lavreentijev, Krytoov.

Koriiin bolşoviiguud kozomdoloo darui usadkaka josotoi.

Koriiin aimag bol yndesen mal azaltai aimag mɵn bolko tula odoo ziliin ɵbɵsɵ kuriaalgiin kɵdɵlmɵriigi cag bolzortoni bytemzetei sainaar gyicedkeke jabadal bolbol tyynde imagta çukala udkatai bolno. Gebeç Koriiin aimag bol ɵbɵsɵ kuriaalgiin kampanida manai respyyblik dotoroo koino kozomdozo jabagçadiin negen bolko baika baina. Gazar tariaalangiin arkomaadaas ɵgtɵsɵn syylçiin medeegeer Koriiin aimag bol ɵbɵsɵ kuriaalgiin kampaaniiigi araikan 10 garan kubi dyyrgesen baina.

Koriiin aimag bol iime gynzegei tasaldalda jamar uçaraas orson bainab gebel tus aimagiin nam soveediin emkinyyd ba gazariin tasag bol ɵbɵsɵ kuriaalgada bolşoviig josoor beledkeze çadaa ygei baisan ba ɵbɵsɵnii kɵdɵlmɵridɵ ton oroitozo orko zuura, tɵsɵbɵɵ ton bogonikon bolzorto dyyrgekiin tɵlɵɵ kolkoozçon ba ɵmçiin azalta arad zonii kyçe çadaliigi elşyylze çadaa ygei baina. Şine yjiin baidaliigi şineer kɵdɵlmɵrilkɵ ba angiiin daisan ba tyynii tɵlɵɵlɵgçɵdiin korto zyreçelgede eris katuu cokico ɵgçɵ çadaka çadabari ygei uçaraas tus aimagiin nam, soveediin emkinyyd iime gynzegei tasaldalda orzoi.

Bide mɵnɵɵdɵr Koriiin aimagiin kolkooznuud ɵbɵsɵnii kuriaalgiin kɵdɵlmɵriigi ali zerge jabuulza baisan tukai kɵdɵɵ biçegçediin ba manai brigaadiin biçesen keden olon biçegyydiigi toliloson baina. Enyyn deerees karaad yzekede ɵbɵsɵ kuriaalgiin kɵdɵlmɵri ton sulaar jabaza baikaas baitagai karin buzagaigaar tasaldakiin ajuul ceke jireed baibaç tus tus nutaguudiin emkinyyd ene tasaldalaa kerkin usadkaka tukai jamarç kemzee abaa ygei „ɵɵrɵɵ bytekede“ naidaad amagalan sanaltai suuza baika juma.

Yndesen mal azaltai somonuud bolko Anaagiin ba Açangiin, bişe bişe somonuud dotoroo ɵbɵsɵnii kuriaalga b o l tɵsɵbiin kagasiigiç gyicedkee edii bɵgɵɵd, Kezengiin MSS-da kabaadaka somonuudiigi karaad yzebel: ton tyryylze jabasan soveediin somon-46% ba tyynii koino, kamagiin syylde çiregdeze jabagçad gebel: Doodo—Kudan 16,2%, Jirbaanoviin somon 15,6%, Kezengiin 12%, Deede—Kudan 12,1% ba Dunda Kudan arai geze-5% gyicedkesen baina.

Ede bykii baidal bol caaşadaa teseşe ygei, muu aiza.

Ɵbɵsɵ kuriaalgiin kɵdɵlmɵri deereki bodoto baidaliigi karaad yzebel iime baina:

Kezengiin maşiinaar ɵbɵsɵ cabçaka staanca (MSS) bol ɵbɵsɵ kuriaalgiin kɵdɵlmɵriiigi josotoi opiratiivnoor kɵtɵlbɵrilzɵ, kolkooznuudiin kɵdɵlmɵridɵ bodoto tusalamza yzyylkiin orondo karin maşiina zebsegee ton keltegei kubaaza ba tyynii zasabariiigi ton muugaar jabuulsan uçaraas zarim kolkooznuudta ton ebderkei maşiinanuudiigi ɵgçɵ ɵneni kɵdɵlmɵriiin yjede cag yrgelze ebderze tuiliin jikeken saad tybeg uçaraza baina.

Maşiina zebsegiini ebderze saad bolzo baisan deerees ɵdɵriin 4-5 ga cabçakiin orondo 1-2 ga cabçaka. Basa ene baidaliin gaduur ɵbɵsɵnii maşiiniin kubaari kiikedee Kezingiin MSS bol buzagai jine keltegei zişeberi kiisen baina. Zişeelbel: „Leenin tujaa“ arteelda 4 maşiina, 2 tarmuur ɵgɵsɵn aadla „Ulaan azalça“ arteelda 2 maşiina bɵgɵɵd 8 morin tarmuur ɵgɵsɵn baina. Iime jike keltegei zişeberi bolson uçaraas zarim kolkooznuud maşiinaar cabçasan ɵbɵsɵɵ garaaraa tarmaza abka ba zarim kolkooznuudta ɵbɵsɵ cabçaka maşiinani dutuu uçaraas tarmuurani azal ygei koosoor baidag baina gekees gadana zarim kolkooziin brigaada dotoroo maşiiniin teeknigiigi şudalaa edii deerees noormoo gyicedkedeg ygei ba ilangajaa yrgelze ebdene.

Kolkooziin yiledberiiin yndesen salaani bolko yrgelziin brigaadiigi bekizyylke ba tyynii azal kɵdɵlmɵriigi zɵbɵɵr emkidkeke jabadal ton dutamag baina. Açangiin somon kolkooznuud („Temeceliin Çimeg“) dotoroo brigaadiin dunda azaliin noormo gyicedkeke jabadal sula baitugai, karin bygedeeree nege gazarta kamta kɵdɵlmɵrilɵɵd azalta ɵdɵrɵɵ kyn byken ton adalikanaar kubaaza abadag baina. Enyynees ecesee ken sainaar kɵdɵlmɵrilzɵ ba ken muugaar kɵdɵlzɵ balsan tukai juuç medegdeke ygei josotoi niudarganii tegşedkel garza baisan baina. Mɵn tyyn çelen azaliin too byridkel bol cag bolzortoo jabuulagdadag ygei.

Enyynees gadana ɵbɵsɵnii brigaada deere jabaza baisan brigaada deere idee kool kubaakadaa imagta kynii too deere ton tegşekeneer kubaaza idedeg niudargani tegşedkeleer kubaana. Enyynde kolkoozçon bykenii azalta ɵdɵrɵɵr kemzeze ɵkɵ jabadal ogto ygei. Tyynees gadana zarim brigaada deere niitiin kool emkidkesen ygei uçaraas kolkoozçon bol kɵdɵlmɵriiin yjede idee çanakaa oçozo, kɵdɵlmɵriɵɵ zogsoodog baina. Azaliin zuram sakilga gedeg ogto ygei. „Temeceliin Çimeg arteeliin Bimbiin brigaada bol kɵdɵlmɵridɵɵ oroi garaad erte orno.

Cabçalgiin kɵdɵlmɵri kedii aali jababaç comolgo bol ton sula. Nege zarim brigaada dotorco keden zuun bukal bolood baibaç comogdoko ygei ba keden geegter cabçagdabaç tarmagdaka ygei g. m. baidal nileed olon baina. Basa ɵbɵsɵkuriaalgiin kɵdɵlmɵridɵ yrilte geeltetei temeceke jabadal ton sula.

Anaagiin somonii ɵmçiin azaltan aavgusta kyrter ɵbɵsɵndɵɵ oroo edii baina. Geke zuuraa tus somonii soveed bol enyyrgiigi çam duulkiin tukai kemzee abkiin orondo karin „oroo edii bainaldaa iigeed oroko juma beze“ gaze kelene.

Ede bygede baidal bol caaşadaa teseşe ygei. Koriiin aimagiin namiin, soveediin ba gazariin emkinyyd bol kerbee ene cagaa eris kemzee abça, kɵdɵlmɵriiin jabuud dunda dutuugaa zasaza, ɵbɵsɵkuriaalgiigi bolşoviig josoor emkidkeze çadaa ygei bol ɵngɵrɵgçɵ ziliii gaşuun turşalgaa odoo zilde dakinaa dabtakani kolo bişe baina.

Uçar iimede, Koriiin aimag bol ɵbɵsɵkuriaalgiin kampaanida oiro cagaa eris kubilalta kiikiin tula bykii kyçe çadalaa elsyylke josotoi. Buriaad respyyblik bol Koriiin aimagaas ene yyrgiigi darui gyicedkeliigi kyleeze baina şuu. Mɵnɵɵ ɵbɵsɵkuriaalgiin cag bolzor dyyreke bolkoos gadana tariaa kuriaalgiin kɵdɵlmɵri ekilke cag tonç dɵtɵ bolbo.

Koriiin bolşoviiguud bol socialiis mal azaliigi kɵgzyylke beki tulguuri bolko — maliin tezeeliin baaziigi bytemzetei sainaar baiguulza çadaka argatai ba çadakaç josotoi. Iimiin tula Koriiin bolşoviiguud kozomdoloo darui usadkaka josotoi.

Kezengiin MTS tɵsɵbɵɵ 13 % gyicedkebe

(Koriiin aimag).

Kezengiin MCS bol Koriiin aimag dotorki gol mal azaltai somonuudiigi karijaaduuldag tula ɵbɵsɵ kuriaalgiin kampaaniiigi amzaltataigaar dyyrgekiin uçaraa çanartaigaar, cag bolzortoni tɵsɵbɵɵ dyyrgekiin koinoos byke kyçe çadalaa bolşoviigçolon elsyylke josotoi baisan aad, tiigeze çadaagyi ɵbɵsɵnɵɵs garka bolzoriin oroi 8-9 konog yldeed baikada zarim somonuudni arai geze 5% dyyrgeze melekein kurdabçalalaar donkirzo jabasan buzagai yzegdelyyd baika jum.

Kezengiin MCS-iin karijaata somonuudta ɵbɵsɵkuriaalgiin jamaraar jabaza baisanii tukai aavgustiin 5 nii medeegeer karaad yzebel: Tus somonuud dotor Soveediin somon bol ton tyryylen kurdabçalal saintaigaar jabaza baina gebel: Tɵsɵbiin josoor 1250 ga cabçaka baisan; mɵnɵɵ maşiinaar 321,97 ga, garaar 261 ga, kamta 582,97 ga cabçaza; 456,89 ga tarmaza, 6423 ceent. ɵbɵsɵ kuriaaza tɵsɵbɵɵ 46,6% dyyrgesen baina.

Doodo kudanii somon bol 4495 ga tɵsɵbtei baisan aad, 728,78 ga cabçaza, 523 ga kuriaaza, 6852 ceentnir kuriaaza tɵsɵbɵɵ 16,2% dyyrgee.

Jerbaanii somon bol 4057 ga cabçaka tɵsɵbteisen. 649,81 ga cabçaza 519,89 ga tarmaza; 6688 ceent ɵbɵsɵ kuriaaza tɵsɵbɵɵ 15,1% dyyrgesen baina.

Kezengiin somon bol 8697 ga tɵsɵbtei 1056 ga cabçaza; 769 ga tarmaza; 11941 ceent. ɵbɵsɵ kuriaaza, tɵsɵbɵɵ 12% dyyrgee. Ene somon bol comolgoo aikabtaraar kozomduulza, bukaltaini udaan bailgaza, ɵbɵsɵniigɵɵ şimiigi buuruulza baisan jabadal baigaa.

Deede kudanii somon bol 501 ga cabçaka tɵsɵbtei baisan bolboç arai geze 70 ga cabçaza, 70 ga kuriaaza 350 ceent. ɵbɵsɵ abça tɵsɵbɵɵ 12,1% dyyrgesen baina.

Dunda kudanii somon bol kurdabçalal muutai kamagiin syylde çeregdeze jabana gebel: 6514 ga tɵsɵbtei bygeed, 217,54 ga maşiinaar cabçasan; 97,64 ga garaar cabçaza, oroi kamta 325,50 ga cabçasan, 239 ga kuriaaza 902 ceent. ɵbɵsɵ kuriaaza, tɵsɵbɵɵ 3% dyyrgesen baina.

Bykii MCS deereni abaad karaka jum bol 25514 ga cabçaka tɵtɵbtei, 3443 ga cabçagdasan; 2614 ga tarmaza; 33156 ceent. ɵbɵsɵ comozo, tɵsɵbɵɵ 13,5% dyyrgesen baina.

Enyyn deerees baicaabal, ene MCS iin karijaata somonuud ɵbɵsɵnii kuriaalgiin kampaaniiigi cag bolzortoo dyyrgeze çadakani berkedesen, gynzegei tasaldaliin ermeg geşkeed baisan tula, tus kemzee abça ɵbɵsɵnii kuriaalgiin tɵsɵbiigi çanartaigaar cag bolzortoni dyyrgeke jabadal bol Kezengiin MCS iin odoo ɵdɵriin daiçalkui ba kariuulcalgatai zorilgo mɵn bolno.

T. B.

Çanarni sainç bol, kurdabçalal bagatai.

Koriiin aimagiin Aşangiin somonii „Internacionaal“ geze arteel bol odoo zilde 640 ga juu 7360 ceent. ɵbɵsɵ kuriaaka tɵsɵbtei baisan, odoo aavgusta 4 nii medeegeer 140,48 ga cabçaza, 120 ga tarmasan; 93 ga comood baina, tɵsɵbiin gyicedkel 30% bolno.

Ɵbɵsɵndɵɵ 1 maşiiniin ba 1 gariin brigaada jabana. Oroi ɵbɵsɵnii kuriaalgada jabaza baigaa kɵdɵlmɵriçɵd gekede 12 ereçyyd; 11 ekeneryyd; 3 bagaçuud; 26 kyn jabana. 3 cabçaka maşiinatai, maşiinaçadni maşiinaa ebdeze sandargaza jɵrɵ saatana ygei, 1 maşiinani 1 ɵdɵr 2½ ga ba 3 ga şakam cabçaza maşiiniin kurdabçalalni aali, jɵrɵ kɵdɵlmɵriiin çarar kangaltatai azai. 2 taramuurtai aad, 1 ni ton jikeer ebdereed kebteze baina. Tarmuuraa zasaka gekede çaasti ygei, çaasti bidereze MCS oçoson kyni keden konogiin jireegyi; 3 maşiiniin cabçasan ɵbɵsiigi tarmuur jaagaad cag dotorni tarmaza çadakab, nileed jikeken ɵbɵsɵn şime şyyse ygei boltoroo kataza kebtene.

Comolgiigoo ton zɵbɵɵr boroondo norko ygei niruu saintaigaar c o m o s o n ç b o l, comoogoo toiruulza kamaa ygei, comoogiini tooriood keden bukaluud yldesen, samnagdaaç ygei, salanaar azallasan yzegdelyyd baina.

Azaliin too byridkel ton muu. Too kɵtɵldɵg kyni maşiniist tula azaldaa diildeseer, taabilaa cag cagtani ɵdɵr byri tabiza amzana ygei, enyyn deerees azaliin toocoonii jabadal soror bişe, zadagairuulagdasan baina.

Idee [illegible] niudarganii tegşedkeleer kubaadag, kolkooziin tyryylegçe bol „kooliin noormiigi azalta ɵdɵriin josoor kubaaka geze MCS-iin ba gazariin tasagiin zaabarinuud baigaasan, tiigebeç azalta ɵdɵriin josoor kubaaza çadaka ygei. Uçarni bol zarim kɵdɵlmɵriçɵd manai turaza ykeke azal kiize çadakaa boliko uçartai bolno“—geze namiin zaabarida esergyycetze, nɵgɵɵ teişeni zoriuuta kazailgan jabuulza baina.

Sojol bolbosnroliin kɵdɵlmɵri brigaada deere tabigdaa ygei, n m biçeg medekegyiçyyd brigaadiin geşyydiin olonkini bolboç tedeniigi surgakiigi geşyydte daalgagdasan bol tedeni zaana ygei, çelɵɵ oldono ygei“ geze kɵndɵtei bişe şaltagaan durasza baika jum.

Kolkooziin pravleeni bol ɵbɵsɵ çɵniigɵɵ kurdabçalaltai ba kurdabçalal muutai jabaza baisaniigi ugta medene ygei. Tiime brigaada 5 konogto kurdabçalalaa dooşoluulsan ba deeşelyylsen, tus tusagaar geşyyd tedii kyn noormoo dyyrgeze sain jabana, tedii geşyyd noormoo dyyrgene ygei muugaar jabana geze medeke juma ygei. Ɵbɵsɵkuriaalgiin yçood toocoo buruu zɵbɵɵrç jabuulagdasani medeke arga ygei buzagaigaar zadagairuulsan baina.

Bukalaa tabikadaa zarimani zizeer, zarimni tomo aad kabtagaraar tabina.

Tus arteeliin ɵbɵsɵçɵn bol bodoto jabuulganuudaa tuilaza çadadç jabasan bol pravleeniiin ba nam kɵmsomoliin emkiiin zygees bodoto kɵtɵlbɵri ygeideze baika tula opiratiivno kɵtɵlbɵrieer kangaka çukala baina.

S—buu.

Buriaad-Mongoliin moziin emki namiin ceʙerlelgede jamar ʙeledkeze ʙaisan tukai

Namiin ceberlelgiin Moz. komiisiin tyryylegçe nɵk Aliipoviin biçeg

Buriaad-Mongoliin bolşoviiguud egeel sajakan ceberlelgedee orozo baisan tula odoo tus emki ceberlelgede jaaza beledkeeb geze keleze bolno.

Enyynii tula ɵgtɵsɵn alibaa medeenyyd gyiced bişe dutamag baika tula tonç bogonikonoor keleke ba miil Veerkne-Yde kotiin ba basa kojor aimaguudiin (Ekired-Bulgad ba Alair) namiin emkiiin ɵgtɵsɵniigi keregleke bolbuu.

„Namiin ceberlelgiin zorilgo bol namiin geşyyn byriiin yzel surtaliin kemzeegi deeşelyylke, namiigi ulas tɵriin ba emkidkeliin talaar bekizyylke, keden miliioon nam ygei arad niitiin namda itegeliigi caaşani ulam batazuulka“ (BK(b) namiin TK ba TKK iin togtool dotoroo iigeze kelesen baina).

Ton ile bişyy gebel, ceberlelge ɵn gɵrgɵlgɵ namiin emkiiin kɵdɵlmɵriigi socialiis baiguulaltiin byke salbarinuudiin talaar saizaruulka josotoi. Iimede ceberlelgiin zorilgo ton çukala eelzeete azaliin—ulas tɵriin kampaaninuudiin tula temeceltei tasaldal ygei yndeseer kolbogdoltoi baika azai. Enyyn deerees ceberlelgede beledkel bol namiin emkiiin daiçalkui çadabariigi kyçelyylze, tedenii socialiizmiin tɵlɵɵ ylemze jike amzaltatai gaar temeceke çadabariigi batadkana.

Iime baikada, ceberlelgede beledkel çukaliin çukala ulas tɵriin—azaliin kampaaninuudiin jabacada ba tyynii amzaltatai gyicedkelgede ɵn tyryynde kabaaraka josotoi. Buriaad-Mongoldo ceberlelgiin yjede iimenyyd kampaaninuud baina gebel: kabariin tarilga, paariin kakalalga, ɵbɵsɵ kadalga ba tariaa kuriaalga.

Buriaad-Mongoliin namiin emkiiin ton çukala zorilgoni mal azaliigi debzyylge mɵn. Enyyntei kolbootoi respyyblikiin tula ton imagta udkatai ɵbɵsɵnii kadalgiigi amzaltai ɵngɵrgɵkɵ kereg basa baina.

Buriaad-Mongoliin moziin namiin emki bol ede zorilgonuudiigi jaaza şiidkee ba şiidkeze bainab?

Kabariin tarilgiin tɵsɵb gyicedkegdee ygei (ɵn tyryylen gol tariaalan azaltai rajoonuudta), tarilga jike udaan koişo tatagdaba, gebeç tarilgiin bolzor ba kɵdɵlmɵriiin çanaraar respyyblike ɵngɵrsɵn zilees urigşaa alka kiisen baika jum.

Paariin kakalalga aikabtaraar koişo tatagdasan ba mɵnɵɵ kyrter (aavgustiin ekinde) dyyree edii. Ɵbɵsɵnii kuriaalga tonç kangalta ygei, urgaciin kuriaalgada beledkel basala boloşogyi sula, mal azaliigi kɵgzyylke jabadaliin talaar jike olon dutamaguud baina.

Ene juu tukai keleneb? Buriaad-Mongoliin moziin namiin emki bol ceberlelgede beledkeliin yjede ɵɵriingɵɵ zergiigi emkidken el syylze ba ene zorilgonuudiigi gyiced tɵgɵskɵkɵɵr kɵdɵlmɵriɵɵ şinedken baiguulza çadaa ygei tukai kelene bişyy. Ene moziin emkiiin kɵdɵlmɵridɵ aikabtar jike dutamagni bolno. Ene namiin emki bol ɵɵriingɵɵ zergiin ceberlelgede gyiced sanalaa tabiaa ygeigi kelene.

Keterkedee respyyblikiin tɵbtɵ, —Veerkne Ydede, ceberlelgiin beledkel olonki yyryydte sula ɵngɵr gɵgdɵzei. Zişeelbel niitiin nebtereliin kɵdɵlmɵriigi abaad yzebel kangalta ygei tabigdasan baina: kolo bygede bişe namiin geşyyd ceberlelgiin zorilgiigi oilgoson, namiin ystaav ba programa yzeke dykerigyyd oroidooç emkidkegdee ygei şakuu baina. Ɵɵrɵɵ şalgaka komiisanuud, josotoi mete, ɵɵsɵdiingɵɵ zorilgonuudiigi gyicedkeze çadaa ygei, zarim olon gazaruudta teden oroidoo kɵdɵlmɵrilsɵn ygei. Ceberlelgiin komiista kandidaadnariigi ilgan tomilko jabadalda çukala sanalaa tabigdasan ygei baina. Nam ygeiçyydtei kɵdɵlmɵri oroidoo muu jabuulagdaa. Ceberlelgiin beledkel tukai namiin diregtiivyydiigi kazailgasan faagtanuud baika jum. Zarim yjede komuniistnariin ɵɵriin toocoon ynen kereg deeree ceberlelgiin repetiice bolson, zarim yyrnyyd komuniistnar tukai şinzeliin materiaalnuudiigi cugluulkiin tula tusagaar kaircaguudiigi ɵlgɵsɵn. Ede dutuunuud ceberlelgiin komiista kandidaadnariigi şalgakada kelegdesen, cuglaandaa gyiced bişe, cag dotoroo bişe jireke, nam ygeiçyyd sula kabaadalcasan ba namiin geşyydiin idebki mokoo baisan azai.

Ekired-Bulgadiin aimagta ceberlelgiin beledkel enyynees muu ɵn gɵrsɵn ba Alairta byri muu azai. Soveediin yyriigi zişee abajaa (tyynde rajoonii kariuucalgata kɵdɵlɵgçɵd bagtana). Ekired-Bulgadiin aimagiin tɵb bolko Yysti—Ordo deera.

Tere yyr ceberlelgiin asuudaliigi tyryylen cuglaan deere... ijyyniiin 12 iin ɵdɵr tabisan juu ali ceberlelge ɵngɵrgɵkɵ tukai namiin TK-iin togtool gargasanii syylde kakas zil bolson koino bolno Tiime... jɵrɵnkiidɵɵ ene yyr 1933 on dotoroo ɵɵriingɵɵ cuglaagi egeel tyryylen miil... ijyyni 12-ta ɵngɵrgɵbɵ. Yyr deere ulas tɵriin—azaliin kampaaninuudiin çukala asuudaluud kelcegdesen ygei, Maarks-Leeninii kɵmyyzeliin asuudalaar yyr kɵdɵlmɵrilsɵn ygei.

Tere juu kiigeeb? bişe juma asuukiin kereg ygei ba negentee kakas zilde cugladag ygei, tiimede.. asuudal ile bişyy.

Jystiiciin yyr egeel ton syyliin yjees kɵdɵlmɵrilzɵ ekilbe. Kopiratiiviin yyr uridakiaas juugaarç ilga barilagdakaar bişe. Ede byken kaana aikomiin baisan aimagiin tɵbtɵ bainaa kajam. Aikom iimenyyd „niuucanuudiigi“ yyryydiin 6 saranuudaar cuglaa kiisen ygeigi ker medee ygei baigaa geiçeb?

Ɵɵrɵɵ şalgaka komiisanuud ceberlelgiin beledkelde amidii kɵdɵlmɵriiin orondo, „Aagtanuudiigi“ zokioonod.—Tiin biçekeni „1933 onii ijyyni 21-nii ɵdɵr ene aagta ɵɵrɵɵ şalgaka komiisiin geşyydeer zokioogdobo... dooro durcagdasan tukai... Caaşaa yyriin tobçoonii geşyydiigi tooloson ba ken kezee ba kaişaa garasaniigi keleke jum.

„Aagta“ dotoroo dutuu zyilyydiin çanar ba ilangajaa 1933 ondo 5 sariin kugacaa dotoroo yyı arai nege dakin cuglaad, tyyn deree kabariin tarilga, paariin kakalalga ba basa busiin asuudaluudiigi tabiza kelcesen ygei baisaniigi temdeglee ygei baina. Iime „aagta“ kende keregtei ba ennynees jamar yre garakab?

Ɵɵrɵɵ şalgaka komiisanuud bol zaabariiin josoor, namiin geşyyn byride şinze ɵgçɵ biçedeg, ene şinzelelni bol jɵrɵnkiidɵɵ josozaasan baidag ba kododoo iigeed dyyresen baina gebel: „tyyniigi (neriigi nerleed) dunda geze tooloko“, zarimdaa:— „kangaltatai“, dunda zergiin komuniist geze sanaka keregtei, gesen „baika jum. Egeel ende nege juma oilgood yzelçi. Ede şinzelelyydeni zarim aimagiin yyryydeer bataluulagdasan ba bataluulka yjede nege zarim namiin geşyyd... namaas gargagdasan baina.

„Praavdada“ şinzelel biçekiigi esergyycesen zyil garsan. Zygeer rajoonii kɵtɵlbɵri enyyntei tanilcakiigi kaikarsan ygei baina şuu.

Alairiin aimagta ceberlelgiin beledkeliin kereg sain bişe byri doro muu baina. Kojor togtooluudaas gadna (tiime, karin tedenii negeni—ijyyli 4-nii nege ɵdɵr oldoson ygei) aikom juuç kiigee ygei. Gancala bodokodo: aikom ceberlelgiin asuudalaar sekritaarnuudiigi ba jadabaa aimagiin ceenterte baisan yyriin sekritaarnuudiigi negeç duudasan ygei. Tyyn ygeigeer aikom bykeni medeke baigaa bezei.

Bişeer bol medeseniiç kereg ygei juu. Ynendee ede yyryyd ceberlelgede beledkeliin kɵdɵlmɵri jabuulsan ygei ba karin aikomiin kazuu dooro baika jum.

Aikomiin kazuu dooro kopiratiiviin yyr baina, egeel ene yyr 1933 onii tyryyçiin kagas dotor negeç cuglaa kiibe ygei. Ene juun da adalib? Aikom bol ceberlelgede beledkeliigi ɵɵriin keregte toolo ygeide adali.

Neereeç, egeel aikomdo kolkooznuudta ɵngɵrgɵgdɵsɵn „kɵdɵlmɵriçɵnii zɵblɵɵnii“ togtoolnuud kebtene. Nam ygei kolkoozçonii cuglaagi „kɵdɵlmɵriçɵnii zɵblɵɵn“ geze nerleke juma aka. Ene cuglaanuud deegyyr ceberlelge tukai iledkelyyd kelegdedeg, udaani... keniigi namda orkikob, keniigi gargakab geze komuniistnariigi tus eelzeegeer kelcedeg baina. Tyynees baitagai iimenyyd togtoolnuudiigi gargadag baina: „Saavinii ba Bildrov gegçediigi namda orkiko“ g. m. caaşaa ɵçɵɵ kaana oçoko?

Ene niuuca kiigdene bişe, bygede togtoomzodo durcagdasan—togtoomzonuudani aikomdo kebtene kajum. Jamarç jabuulga ygei kebtene şuu. Aikom emkiiin ceberlelgetei tiime meetedeer zɵbşɵɵnɵ geze bodokoor bolno. Bişeer, aikomiin kɵdɵlɵgçɵd ene togtooluudiigi unşaa gekede kudal bolko bişyy, ceberlelgede beledkekees urida tedende gartani ene togtoolnuud kyredeg ygei baisan bişyy.

Bi gancakan dutuunuud tukai keleneb, enyygeer Buriaad Mongoliin moziin emki bol ceberlelgede beledkeleer ugtaa juuç kiisen ygei geze kelsen bişe: Enyyn tukai ɵgyylel bişe, kolo dutuu kɵdɵlsɵn tukai kelsenebdi. Ene moziin namiin emkiigi ceberlelgiin beledkeliin yjede zadarkai garsanaa ceberlelgiin yjede iblyylkiigi ujalgalna.

Siilosiin tɵlɵɵ temecel—soc. malazaliin tɵlɵɵ temecel mɵn.

Siiloslolgiigi mɵnɵɵ zilde cag bolzortoni gyicedeer zaabol dyyrgekeni zailaşa ygei“ (BK(b) namiin TK-iin togtooloos).

MTS-te kabaadalgatai rajoonuudta siilos daraka jabadal bol ton şine kereg bɵgɵɵd, karin enyyniigi 1932 ondo tus rajoonuudta baga zerge kiize ekilsen baina. Tere sain yyskeliini bol uul jabadaliigi saişaalgasan azai.

„Kraasno-partizaan“ geze komuuniin tyryylegçe nɵk. Dorofeejev yiledberiiin zɵblɵɵn deere „maliin tezeel ygei bolood baikadani tedeniigi siilosiin arçalsaniigi“ tukai jariba. Basa „Svoboodo“ geze arteel mɵn siilosoos sain yre kylieesen tedenii maluudani siilosiigi ovioosiin soloomonoos ilyy çileke baigaasan.

Staalinii neremzete arteel bol tyryyşiingee darasan siilosiingoo jaama martaza orkisonoos tereni kojor zilde keniiç karuusa ygei kebtesen (tus arteeliin tyryylegçe Jefiimov gegçe bol 1933 onii kabariigi maliin tezeeleer dutagdaltaigaar ɵngɵrgɵbɵç tere siilosiigoo ugta martaza orkison baigaa)—tereni kedii udaan kebtebeç şime çanariin talaar jike sain baisan, tyyniini mɵnɵɵç ken duratan abaaçaza ɵɵsɵdiingɵɵ ɵmçiin gakainuudtaa idyylze baina. Tiin Staalin arteeliin tovaarno-feermiin gakainuudani jike muudasan araikan kɵlɵɵ tataza jabana.

Deere biçegdesen zişeenyydees baicaakada siilos bol manai baidalda zailaşa ygei tusatai baisaniini ile bolno.

Siiloslolgo manai nutagta turşagdaa.

Siilosloko teeknigtei manai byke kolkoozuud tanilcaa—enyyn tukai oiro zuuriin kyyrse ɵngɵrɵɵ—mɵnɵɵ iigeedle baikadaa siilosloko jabadalda daiçalkui josoo orozo, siiloslolgiigi toodog ygeig kolo kajaka josotoibdi. Siiloslolgiigi tooko ygei jabadal bol—ma azaliigi ɵskɵbɵrilkɵ jabadaliig tooko ygei jabadal mɵn bolno.

Tyryylze jabasan kolkoozuu „Kraasno partizaan“, „Kraasno Znaami“ geze kolkoozuud siiloslolgiin jabadalda sain kandasa baina. Tedener 19 jaamanuudiig maltasan baina, tiin enyygeere ecesleke bişe—edener jaabaç 10 jaamanuudaa maltaza dyyrgekii tula oroldoko bolno.

Yldesen jaamanuudaa maltaz siilosoo darakiin syylşiin bolzc kyrter tootoi konogiin yldesen tula uul kɵdɵlmɵriiin teempiigi byri kurdadkan siiloslolgiigi cag bo zortoni amzaltataigaar dyyrgekii koinoos temeceke.

MTS iin akalag agronoom Kaliin

ONGOCOONII SURGUULI KӨGZӨLTIIN ZAMAAR

(Agiin aimag).

Onon Tyngyysiin Kuşuunii Ongocoon somon bolbol erdem sojoliin talaar aimag dotoroo nilieed kozomdoson baisan, 1930 on kyrter Kamnigan buriaad jasatanii dunda tuskai baiguulagdasan surguuli ygei baisanaa, mөnөө syyliin gurbakan ziliin ˎ ctor somonii zon imagta өөsediingөө kyçe zөөrlөөr zy ˈkeze şine kuuçan gernyydiigi zasaza zalgaza surguulii 1 ger, kyykediin bairiin 2 ger, kooliin 1 ger bolon basa bişe zizeken ger baira ambaar sarai g. m. cөm baiguulaza çadasan baina. Tyynees urida tuskai surguuliin baira barilga ygei, zarim zilde surguuli neesenç bcl 3-4 sara d tor 10 garan suragçadtai yrgelzeleze taradag baisan. 1930/31 ondo surguuliiin nasataniigi 85 tukai kubi surguulida kabaaduulza surguuliin kөdөlmөri anka tyryyn josoçolon tabigdaza ekilesen azai. 1931 ba 32 ondo surguuliiin nasataniigi 100 kubi kanduulagdasan. Ene 1932—33 ondo mөn 99 kubi surguuliiin nasataniigi kabaaduulza 106 suragçad suralcasan, enyynees 33 kyn 4 angiiigi dyyrgeze garasan baina. Ene ziliin suralcal deerees abça jөrөnkii suralcalaliin çanariin tobçokon biçebel: Surguuliiin cag ba tөsөbiigi 100 kubi dyyrgesen, ziliin eceste suragçadiin koroson 5% ene korolgo gancakan әbeçөnii şaltagaan deerees bolson baika. Bykii 4 kalaas deere 2 deki zilee yld sen kyn 3. udaarnig suragçad 49 kyn, şagnagdasan nomiin yzelgiin cag geeke ba kozomdoko jabadal ton baga baisan. Komsomool suragçad 20, pioneer suragçad 44, ogtiariaadiin kyyked 31 bolоson.

Politeeknigiin suralcal ton sainaar jabuulagdaza çadagdasan ygei gebeç erke baidal ba çadal çineenii zergeer gazar tariaalangiin yiledberi ba tyyniigi өtөgzyylke, ceberleke bolon bolboson josoor azallaka keregte nomiin yzelgiin kөtөlbөri duuria za bodoto kөdөlmөrineriigi kiisen. Mal azaliigi erkileke tyynii çanariigi saizaruulka geke zergiin kөdolmөrinyydiigi bodoto deere jabuulan surguuliiin suralcaltai nigta kolbon tanilcaka keregiigi çukalaçalsan baina.

Surguuliiin dergedeki azaliigi basa nileen emkiteigeer jabuulza çadasanii açaar surguulini ene syyliin zilde өөsөdiingөө keregleke juumiin talaar jadarka dutagdaka zyil ygei gebel, mөnөө zilde 4½ ge tarilga kiisen, 200 bukal өbөsө kadaza abka tөsөbtөi tula mөnөө kөdөlmөrilzө baina. Basa 7 tologoi ykertei, 6 tologoi aduu, enyynii 4 kөdөlmөriiin moris, 24 tologoi koni. 15 gakai, 5 takiaatai baina.

Surguuliiin kabaatai kөdөө azaliin tarmaka maşiina 1, өbөsөcabçaka maşiina 1, coloomo kerçeke maşiina 1, syynii maşiina 1, ojodoliin maşiina 2, kөdөlmөriiin terge 2, kөngөn kodoog terge 2 geke metiin zөөritei baina.

Şine ziliin suralcaliin beledkel ulasiin 10 ziliin sain өdөrtө jөrөnkii deeree dyyresen: Surguuliiin gaa bykii ger bairiigi kaşaalaza, malnuudiingaa bairanuudiigi tus byri şineer baiguulasan, gernyydiin zasabari yrgelzeleze baina. Gancakan tylieeni gazaagaa buulgagdaa өdii baina.

Ongocoon surguuliiin uul amzaltanuud bol, imagta BK (b) Namiin TK iin surguuli tukai togtooliigi azal kereg deeree bejelyylen gyicedkekiin tөlөө byke somonii byke kolkoozçon ba әmçөtөnii zygees idebki keçeel gargan temecnze çadasanii gerçe mөn bolko azai.

D. Mizediin

SSRK-iin Finaansiin Aradiin komi sariaadaas

Ene ziliin aavgustiin 25-aas 28 kyrter Veerkne Yde kotodo **„tabanziliigi 4 zilde“** geze ulasiin dotoriin şyyberite urislamziin 11-deki eelzeete şyyberite tiraaz bolno.

Şyyberinyydiin tiraazda **„tabanziliigi 4 zilde“** geze urislamziin proceentatai—şyyberitei ba proceentagyi—şyyberitei obligaacanuud kabaadaka (tyyn dotoroo **„indystrizelgiin 3 daki“** urislamziin obligaaca orolcono), zygeer enyynii uridaki tiraaznuudta şyygee ygei obliaaacanuud kabaadalcana.

11-deki tiraazda şyyberilegdekeni:

A. Proceentata—şyyberitei gargalgiin talaar:

19. Şyyberinyyd tus byriiin 5000 tөk.
380 „ „ „ 1000 „
46.531 „ „ „ 200 „

B. Proceentagyi—şyyberite gargalgiin talaar:

68 şyyberinyyd tus byriiin 5000 tөk.
680 „ „ „ 1000
196792 „ „ „ 200 „

11-deki tiraazda kojor gargalgiin talaar kamta 50.159.600 tөkөrigiin 244.470 şyygberinyyd şyygdeke baina.

Şyyberinyydiin tukai tabliicani „Izveesti“, „Ekonoomikiin ziizni“, „krestijaansk gazeeta“, „Bur.—Mon. Praavda“ ba „Bur.—Mon. Ynen“ geze soninuudta tolilogdoko.

Kiliin caana

Aavstrida bykii Paşiistanuudiin podpooli

Veena, 15 (T). Aavstriiin udaridagça Keimveirov Ştarombeerge gegçiigi alaka geze nacionaliistanuudaas beledkeze baisan tukai keden nacionaliistanuudiin tuşaagdasaniigi sonoskon tunkaglaba. Veenide baisan nacionaal-socialiistanuudiin niuuca emki barigdaza, olon kynii tuşaaba. 11-nii sөni nacionaal-socialiistanuud bol, Gygenbyyrge (Ştira) ba Klagenfyyrte kojoriin koorondoki telifoon karilcaagi tasalzai.

Germaani-Şvicaariiin kile deereki baidal kurcadazai

Veena, 15 (T). Germaani-Şvicaariin kile deereki baidaliin ulam kurcadaza baisan tukai medeeceken, sajakan şvicaariiin tamuuzanii çinoovnig bol nacionaal-socialiistanuudiin reziimiigi esergyycen keleseni tyynii ştyrmoviiguud Germaaniiin gazar deere abaaçaza zemeteniigi cugluulka iaagirta oruulba. Sajakan Germaaniiin 7 nacionaliistananuud jamarç koriltondo saatal ygei, kiliigi nebteren orozo komuniistanuudiin kөdөlmөri jabuulza baisanuu geze muu sanaakan Şvicaariiin zain galiin staanciin stooroziin gerte negzyyl yiledbe. Şvicaariiin keblel soninuud bol uul keregiigi josoçolon esergyyceke ba kiliingee sakiuuliigi şuud çangadkakiin ceke erilge kiizei.

Tan-Jyi-Lin Japoonii tala teişe.

Tokioo, (T). „Simbyyn Rengoogiin“ medeeceleer, Zekein proviinckiin tyryylegçe bol, proviincaa ynendee Japoondo tuşaaza өgөsөn baina. Tan-Jyi-Lin bol, Japoonii komaandada duradkakadaa Mançzyy-Googi negedyylke jabadalda ba Doloonuuriigi ezelke jabadalad taslalcakaar belen baisanaa medyylzei.

Redaagtor S.' Şiraboon.

Издательство „Бурправда“ и „Унэн“ Бурлито № 32